

**IŠ EUROPOS SOCIALINIO FONDO FINANSUOJAMŲ PROJEKTŲ DEKLARUOJAMŲ
IŠLAIDŲ KONTROLĖS TYRIMAS**

GALUTINĖ ATASKAITA

2008 m. rugsėjis

Ataskaitos lydraštis

DOKUMENTO PATVIRTINIMAS

UAB „PricewaterhouseCoopers“

Vardas, pavardė: Vidas Venckus
Pareigos: Konsultacijų skyriaus vadovas

Data:

Parašas:

TURINYS

1. Ataskaitos santrauka.....	4
2. Rekomendacijos dėl mokėjimo prašymo tikrinimo ir tvirtinimo procedūros (ESF-PR-008) tobulinimo.....	6
2.1. Darbo dokumentai.....	6
2.2. Atrankos imties suformavimas	7
2.3. Atrankos apimčių dydžių pagrįstumas.....	9
3. Rekomendacijos dėl rizikos vertinimo ir valdymo procedūros (ESF-PR-015) tobulinimo.....	10
3.1. Rizikos vertinimas ir atrankinė patikra.....	10
3.2. Rizikos vertinimas ir projektų administravimas.....	11
3.3. Metodikos atnaujinimas.....	12
4. Rekomendacijos dėl patikros vietoje atlikimo procedūros (ESF-PR-007) tobulinimo.....	13
4.1. Patikros vietoje ir mokėjimų prašymų tikrinimas.....	13
5. Informacija lankstinukui parengti.....	14

1. Ataskaitos santrauka

Ši galutinė ataskaita (toliau – Ataskaita) parengta įgyvendinant Iš Europos socialinio fondo finansuojamų projektų deklaruojamų išlaidų kontrolės ir valdymo sistemos tyrimo projektą (toliau – Projektas), vadovaujantis Projekto sutartyje nustatyta apimtimi.

Ši Ataskaita buvo parengta įgyvendinant Projektą ir skirta vidiniam Paramos fondo Europos socialinio fondo agentūra naudojimui. Ataskaitos autoriai neprisiima jokios atsakomybės ar įsipareigojimų kitoms šalims.

Ataskaita skirta pristatyti atlikto tyrimo rezultatus.

Tyrimo metu buvo išanalizuotos šios Agentūros patvirtintos procedūros ir tvarkos:

- mokėjimo prašymo tikrinimo ir tvirtinimo procedūra (ESF-PR-008);
- rizikos vertinimo ir valdymo procedūra (ESF-PR-015);
- patikros vietoje atlikimo procedūros (ESF-PR-007);
- projektų, finansuojamų iš Europos socialinio fondo, išlaidas pateisinančių dokumentų teikimo tvarkos aprašas.

Atliekant Agentūros mokėjimo prašymų tikrinimo bei ne visų išlaidas pateisinančių dokumentų teikimo tvarkos analizę buvo siekiama:

- įvertinti esamas metodikas, jų tarpusavio ryšį ir efektyvumą, nustatyti Kliento poreikius bei siekiamą naudą projektų vykdytojams;
- įvertinti mokėjimo prašymų tikrinimo, ne visų išlaidas pateisinančių dokumentų teikimo procesus ir jų efektyvumą;
- identifikuoti galimas rizikas ir įvertinti jų reikšmingumą bei tikimybę.

Atliekant Agentūros patikrų vietoje atlikimo tvarkos analizę buvo siekiama:

- identifikuoti dabartinės tvarkos tobulintinas sritis;
- remiantis gera praktika bei ekspertų patirtimi pateikti pasiūlymus tvarkos tobulinimui (apibrėžiant kiekybinio vertinimo kriterijus, būtinus patikros vietoje atlikimui), susiejimui su mokėjimo prašymų tikrinimo ir ne visų išlaidas pateisinančių dokumentų teikimo tvarkomis.

Taip pat tyrimo metu buvo siekiama pateikti rekomendacijas Agentūros naudojamų patikros suvestinių lentelių ir patikros lapų tobulinimui bei paruošti informaciją, reikalingą informacinio lankstinuko projekto vykdytojams parengimui.

Tyrimo metu įvykdėme žemiau pateikiamas projekto veiklas:

1. Atsitiktine tvarka atrinkome du projektus (Mokytojų kompetencijos centras BPD2004-ESF-2.4.0-01-04/0144 ir Vilniaus universiteto onkologijos institutas BPD2004-ESF-2.5.0-03-05/0030), kuriems buvo taikoma atrankinė patikra ir atlikome kontrolės proceso įvertinimą, siekiant nustatyti, ar:
  - Atliktos visos tvarkose numatytos procedūros;
  - Procedūros atliktos tiksliai taip, kaip numatyta tvarkose;
  - Egzistuoja galimybė bet kuriame iš procedūrų taikymo etapų įtakoti galutinius rezultatus (pvz. aptikus klaidą tikriname dokumente to nefiksuoti, o pasirinkti kitą dokumentą taip siekiant, kad likusių dokumentų nereikėtų tikrinti);

- Ar procedūrų rezultatai tinkamai dokumentuoti (t.y. ar užtikrinama audito seka);
  - Ar procesas rezultatyvus (t.y. ar gauti rezultatai patikimi ir ar pagrįstai atrinkti dokumentai tikrinimui bei ar patikrinta dokumentų dalis leidžia daryti išvadas apie nepatikrintą dalį);
  - Ar procesas efektyvus (t.y. ar įvertinant visas papildomas procedūras, atrankiniam tikrinimui reikalingas laikas sutrumpėja).
2. Atsitiktine tvarka atsirinkome dvi patikras vietoje (projektai BPD2004-ESF-2.3.0-04_06/0035 ir BPD2004-ESF-2.5.0-03-05/0050) ir atlikome proceso rezultatyvumo bei efektyvumo įvertinimą.
3. Atlikome rizikos vertinimo ir valdymo, mokėjimo prašymų tikrinimo ir tvirtinimo bei patikros vietoje atlikimo procedūrų analizę. Taip pat palyginome procedūras su geros praktikos pavyzdžiais atitinkamo pobūdžio dokumentams.

Toliau pateikiami tyrimo metu nustatyti pastebėjimai ir rekomendacijos.

2. Rekomendacijos dėl mokėjimo prašymo tikrinimo ir tvirtinimo procedūros (ESF-PR-008) tobulinimo

2.1. Darbo dokumentai

Pastebėjimas

Vykdydami kontrolės proceso įvertinimą pasirinktuose projektuose pastebėjome, kad Agentūros darbuotojai neturi išsaugoję informacijos apie tai, kokie dokumentai buvo tikrinti atrankinio tikrinimo metu, t.y. jei buvo tikrinta 50 proc. mokėjimo prašyme deklaruotų darbo užmokesčio išlaidų, nėra aišku, kokie išlaidas patvirtinantys dokumentai pateko į tikrinimo imtį.

Geros praktikos pavyzdžiai ir atitinkami standartai (tarptautiniai bei nacionaliniai audito standartai, vidaus audito standartai ir pan.) rekomenduoja darbo dokumentus paruošti tokios formos, turinio ir apimčių, kad kitas patyręs, bet kontrolės procese nedalyvavęs asmuo (pvz. EK auditorius) galėtų savarankiškai suprasti:

- atliktas kontrolės procedūras;
- jų atlikimo laiką;
- apimtis;
- atitikimą taikytiniems teisės aktams;
- išvadas.

Tuo tikslu rekomenduojama darbo dokumentuose užfiksuoti specifines patikrintų objektų charakteristikas.

Rizika

Egzistuoja rizika, kad esant poreikiui pagrįsti atrankinės patikros metu padarytas išvadas (pvz. EK audito metu) Agentūros darbuotojai negalės to padaryti remdamiesi atrankinio patikrinimo rezultatais.

Rekomendacija

Rekomenduojame Agentūrai papildyti mokėjimo prašymų tikrinimo ir tvirtinimo procedūrą (ESF-PR-008) atskiru skyriumi nurodančiu, kad patikrą atliekantis darbuotojas turi darbo dokumentuose (mokėjimo prašymo patikros lape) užfiksuoti patikrintų objektų specifines charakteristikas pvz.:

- unikalų dokumento numerį;
- pavadinimą;
- datą;
- jei buvo tikrinti visi dokumentai pagrindžiantys didesnius nei tam tikra suma objektus, užfiksuoti populiaciją ir imtį (pvz. buvo patikrintos visos 2008 metų 1 ketvirčio darbo užmokesčio (DU) priskaičiavimo ataskaitos, kuriose DU suma didesnė nei 1.000,00 Lt);
- jei taikomas sisteminis tikrinimas, užfiksuoti populiaciją, pradinį tašką ir tikrinimo intervalą (pvz. populiacija- biuro prekių išlaidas patvirtinančios sąskaitos nuo 2008 m. liepos 1 d. iki 2008 m. rugsėjo 30 d., tikrinama kas antra sąskaita pradedant nuo 2008 m. liepos 15 d.).

Rekomendacijos įgyvendinimas leistų ne tik pagrįsti atrankinės patikros metu priimtas išvadas, bet ir padidinti patikrą atliekančių darbuotojų atsakomybės laipsnį, taip pat palengvinti neatitikimų ir klaidų priežiūrą.

2.2. Atrankos imties suformavimas

Pastebėjimas

Mokėjimo prašymų tikrinimo ir tvirtinimo procedūra (ESF-PR-015) nustato, kad, formuojant atrankos imtį, privaloma atrinkti pavyzdžius, kurie reprezentuotų tiriamąją visumą, taip pat pateikiami kriterijai, kurių privaloma laikytis. Tačiau, pokalbių su darbuotojais metu pastebėjome, kad praktikoje taikomi iš esmės skirtingi būdai, kaip tai atlikti. Be to, neretai imties suformavimo kriterijus yra grindžiamas atranką vykdančio darbuotojo asmenine nuomone, kurią ne visais atvejais galima metodiškai pagrįsti.

Rizika

Nepakankamas praktinių imties suformavimo pavyzdžių pateikimas Agentūros darbuotojams didina riziką, kad imtis bus suformuota netinkamai ir/ arba jos suformavimo nebus galima metodiškai pagrįsti (pvz. EK auditoriams).

Rekomendacija

Manome, kad tinkamas imties suformavimas yra vienas kertinių veiksnių, sąlygojančių atrankinės kontrolės veiksmingumą, todėl rekomenduojame papildyti mokėjimo prašymų tikrinimo ir tvirtinimo procedūrą priedu, kuriame būtų pateikiami praktiniai pavyzdžiai ir situacijos kuomet juos galima taikyti. Žemiau pateikiamas praktinis pavyzdys.

Pavyzdys (Administracinio personalo darbo užmokesčio sąnaudų tikrinimas):

Tikslas: taikant atrankinę patikrą patikrinti 50 proc. išlaidų. Pateikiama ši pradinė informacija:

	Sausis	Vasaris	Kovas	Viso
Buhalteris-1	2.000	2.000	2.000	6.000
Buhalteris-2	2.250	2.250	1.800	6.300
Vyr. buhalteris	3.000	3.000	3.000	9.000
Administratorius-1	2.000	2.200	2.300	6.500
Administratorius-2	2.300	2.500	3.200	8.000
Viso	11.550	11.950	12.300	35.800

Rekomenduojami imties suformavimo žingsniai:

1 žingsnis- atrinkti netipinius populiacijos objektus (pvz. individualiai reikšmingas išlaidas, netipinius išlaidų padidėjimus/ sumažėjimus* ir pan.).

Rezultatas: tikrinimui atrinkti šie objektai:

	Sausis	Vasaris	Kovas	Viso
Buhalteris-1	2.000	2.000	2.000	6.000
Buhalteris-2	2.250	2.250	1.800	6.300
Vyr. buhalteris	3.000	3.000	3.000	9.000
Administratorius-1	2.000	2.200	2.300	6.500
Administratorius-2	2.300	2.500	3.200	8.000
Viso	11.550	11.950	12.300	35.800

* Pastaba. Ženklius išlaidų sumažėjimai/ padidėjimai gali identifikuoti apskaičiavimo klaidą, apgaulę ir pan.

2 žingsnis- iš likusių objektų atrinkti objektus, tinkamai reprezentuojančius likusias išlaidas:

- skirtingų laikotarpių išlaidas;
- skirtingų darbuotojų išlaidas.

Rezultatas: tikrinimui atrinkti šie objektai:

	Sausis	Vasaris	Kovas	Viso
Buhalteris-1	2.000	2.000	2.000	6.000
Buhalteris-2	2.250	2.250	1.800	6.300
Vyr. buhalteris	3.000	3.000	3.000	9.000
Administratorius-1	2.000	2.200	2.300	6.500
Administratorius-2	2.300	2.500	3.200	8.000
Viso	11.550	11.950	12.300	35.800

Rezultatų suvestinė:

Tikrinimui atrinktų išlaidų suma 19.750 Lt. (55 proc.).

Į tikrinimo imtį patenka kiekvieno darbuotojo ir kiekvieno mėnesio išlaidos, taip pat netipiniai išlaidų padidėjimai ir sumažėjimai. Individualiai reikšmingų objektų nėra.

2.3. Atrankos apimčių dydžių pagrindimas

Pastebėjimas

Vienas pagrindinių atrankinės patikros etapų yra atrankos apimtys dydžio nustatymas. Pokalbių su atsakingais Agentūros darbuotojais metu pastebėjome, kad mokėjimo prašymų tikrinimo ir tvirtinimo procedūroje naudojamos minimalios atrankos apimtys (1 lentelė- mokėjimo prašymo tikrinimo ir tvirtinimo procedūra) yra pagrįstos ekspertiniu vertinimu, kuris nėra formaliai dokumentuotas.

Rizika

Egzistuoja rizika, kad Agentūra, trečių šalių (pvz. EK auditorių) paprašyta pagrįsti taikomus atrankos apimtys dydžius negalės to padaryti.

Rekomendacija

Siūlome Agentūrai mokėjimo prašymų tikrinimo ir tvirtinimo procedūros prieduose ar atskirame dokumente aprašyti, kuo remiantis buvo nustatyti būtent tokie atrankos apimtys dydžiai. Tai ne tik patvirtintų dydžių pagrįstumą, bet ir suteiktų informaciją, reikalingą periodiniam metodikos atnaujinimui.

Vienas iš galimų sprendimų yra pagrįsti dabartinę metodiką plačiai audito praktikoje naudojama nestatistinės atrankos (angl. *non statistical sampling*) metodika, pateikiama Licencijuotų Amerikos Apskaitininkų Instituto (angl. *American Institute of Certified Public Accountants*) paruoštose Audito ir apskaitos gairėse.

Ši metodika populiacijų, kurias sudaro 200 ir daugiau atskirų vienetų, tikrinimo apimtims nustatyti naudoja žemiau pateikiamą formulę:

$$\text{Imties dydis (vnt.)} = \text{Populiacijos suma (Lt)} \times 1.8 / \text{Toleruotina paklaida (Lt)}^*$$

* *American Institute of Certified Public Accountants (AICPA) Sampling Guide (Chapter 5, Section 5.18g)*

Agentūros atveju, kai toleruotina paklaida lygi 2 proc., imties dydis būtų lygus 90 vnt. t.y. 45 proc. populiacijos, kurią sudaro 200 vnt.

Galima daryti prielaidas, kad jei tikrinamų objektų vertės populiacijoje nėra reikšmingai skirtingos, patikrinus 45 proc. objektų būtų patikrinta apytiksliai 45 proc. išlaidų.

Tuo remiantis galima teigti, kad Agentūros naudojama minimali tikrinimo apimtis (50 proc. tikrinamų išlaidų sumos) yra statistiškai pagrįsta.

3. Rekomendacijos dėl rizikos vertinimo ir valdymo procedūros (ESF-PR-015) tobulinimo

3.1. Rizikos vertinimas ir atrankinė patikra

Pastebėjimas

Vykdydami rizikos vertinimo ir valdymo procedūros (ESF-PR-015) analizę pastebėjome, kad projektų įgimtos, įgyvendinimo ir finansinės rizikos vertinimas tiesiogiai neįtakoja atrankinės kontrolės procedūrų, t.y. tiek didžiausios, tiek mažiausios rizikos projektams taikomos tos pačios tikrinimo apimtys.

Siekiant maksimalaus kontrolės proceso efektyvumo, geros praktikos pavyzdžiai ir atitinkami standartai (tarptautiniai bei nacionaliniai audito standartai, vidaus audito standartai pan.) rekomenduoja susieti rizikos įvertinimą ir kontrolės procedūrų apimtį bei pobūdį, t.y. kuo aukštesnis rizikos įvertinimas, tuo didesnės tikrinimo apimtys ir atvirkščiai.

Rizika

Taikant tas pačias tikrinimo apimtis skirtingo rizikos laipsnio projektams egzistuoja rizika, kad atliekamos kontrolės procedūros nebus efektyvios kadangi:

- žemos rizikos projektams tikrinimo apimtys gali būti per didelės;
- aukštos rizikos projektams tikrinimo apimtys gali būti nepakankamos.

Rekomendacija

Rekomenduojame Agentūrai susieti projektų rizikos įvertinimą ir mokėjimo prašymų tikrinimo procedūrų apimtį bei siūlome apsvarstyti šiuos galimus praktinius sprendimus:

- Priklausomai nuo projektų rizikos vertinimo etape nustatyto įgimtos rizikos lygio, diversifikuoti mokėjimo prašymų, kurie privalo būti patikrinti 100 proc. skaičių (žr. lentelę žemiau):

Dabartinė tvarka	Galimas sprendimas			
	1 rizikos laipsnis	2 rizikos laipsnis	3 rizikos laipsnis	4 rizikos laipsnis
Atrankinę patikrą galima pradėti tik pilnai patikrinus 4 mokėjimo prašymus (MP).	1 MP	2 MP	3 MP	4 MP

Šis pakeitimas sumažintų riziką, kad žemo įgimtos rizikos laipsnio projektams yra taikomos per didelės tikrinimo apimtys.

- Projektų administravimo etape įvesti sąlygą, kad, tais atvejais, kai projektui nustatytas aukščiausias projektų įgyvendinimo rizikos arba projektų finansų rizikos valdymo lygis, atrankinė patikra negali būti taikoma. Šis apribojimas leistų sumažinti nepakankamų tikrinimo apimčių riziką rizikingiems projektams.

3.2. Rizikos vertinimas ir projektų administravimas

Pastebėjimas

Be aukščiau pateiktos rekomendacijos pastebėjome, kad rizikos vertinimo ir valdymo procedūra (ESF-PR-015) yra išsami, apimanti skirtingų rizikos tipų įvertinimą (įgimta, projektų valdymo ir finansų valdymo rizika) ir atitinkamai reikalaujanti nemažų laiko sąnaudų įgyvendinime. Tuo tarpu viso rizikos vertinimo rezultatai gali įtakoti du tolimesnius veiksnius:

1. Jei nustatytas žemas finansų rizikos lygis (1 arba 2 lygis) ir nepažeistos kitos procedūroje numatytos sąlygos, projektų vykdytojai įgauna teisę neteikti dalies išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijų;
2. Projektų vadovas turi informuoti programos vadovą apie projektus turinčius aukščiausią projektų įgyvendinimo rizikos lygį.

Be to, įgimtos projektų rizikos įvertinimo rezultatai neįtakoja jokių tolimesnių veiksmų.

Rizika

Manome, kad egzistuoja rizika, jog taikant dabartinę praktiką rizikos vertinimo kaštai gali viršyti teikiamą naudą.

Rekomendacija

Rekomendacijos, kaip susieti rizikos vertinimo ir mokėjimo prašymų tikrinimo procesus pateikiamos aukščiau (rekomendacija Nr. 3.1). Siūlome apsvarstyti galimybę pritaikyti praktikoje šiuos galimus sprendimus, siekiant didesnio rizikos valdymo proceso efektyvumo:

- Susieti rizikos vertinimo rezultatus su patikrų vietoje atlikimo tvarka pvz.:
  - Projektams, kuriems planavimo etape nustatytas aukščiausias įgimtos projektų rizikos laipsnis turėtų būti skiriamas didžiausias dėmesys sudarant patikrų vietoje planą (pvz. patikros vietoje atliekamos anksčiausiai, dažniau nei žemesnės rizikos projektams, skiriami papildomi ekspertai ir pan.);
  - Projektams, kuriems tikrinant mokėjimo prašymus nustatoma didžiausia projektų įgyvendinimo arba finansinės rizikos valdymo rizika, galėtų būti vykdomos neplaninės patikros vietoje.
- Susieti rizikos vertinimo rezultatus su prevencinėmis priemonėmis pvz.:
  - Projektų vadovams, kurių projektams planavimo etape nustatytas aukščiausias įgimtos projektų rizikos laipsnis, turėtų būti skiriamas didžiausias dėmesys vykdant mokymus, teikiant patarimus ir pan.
- Susieti rizikos vertinimo rezultatus su monitoringo priemonėmis pvz.:
  - Projektams, kuriems tikrinant mokėjimo prašymus nustatoma didžiausia projektų įgyvendinimo arba finansinės rizikos valdymo rizika turėtų būti skiriamas didžiausias dėmesys Agentūros organizuojamuose vidiniuose projektų priežiūros posėdžiuose, pasitarimuose ir pan.
  - Projektai, kuriems planavimo etape nustatytas aukščiausias įgimtos projektų rizikos laipsnis turėtų būti paskirstyti projektų vadovams tolygiai, siekiant suvienodinti projektų vadovų darbo krūvį.

3.3. Metodikos atnaujinimas

Pastebėjimas

Analizuodami metodiką pastebėjome, kad joje nėra numatytas periodinis atnaujinimas.

Rizika

Dėl nuolat besikeičiančios aplinkos, keičiasi ir rizika bei ją įtakojančios veiksniai, todėl neatnaujinta rizikos vertinimo ir valdymo procedūra gali tapti neefektyviu, o galimai ir klaidinančiu įrankiu.

Rekomendacija

Rekomenduojame Agentūrai papildyti rizikos vertinimo ir valdymo procedūrą nuostata, kad pagrindiniai procedūros elementai (rizikos kriterijai ir duomenys, naudojami balų priskyrimui) turi būti periodiškai (ne rečiau kaip kartą per metus) peržiūrėti ir esant poreikiui atnaujinami.

Peržiūra rekomenduojame vykdyti sistemškai vykdant šiuos žingsnius:

- nustatyti rizikas, susijusias su projektų administravimu;
- įvertinti nustatytas rizikas (tikimybė ir poveikis);
- reikšmingiausioms rizikoms nustatyti jas įtakojančius veiksniai;
- dažniausiai pasikartojančius veiksniai naudoti kaip rizikos vertinimo kriterijus.

Taip pat rekomenduojame rinkti statistinę informaciją apie įvykdytus atrankinius patikrinimus (tikrinimų apimtį, nustatytas klaidas ir pan.), kadangi ši informacija gali būti naudinga periodiškai atnaujinant metodiką.

4. Rekomendacijos dėl patikros vietoje atlikimo procedūros (ESF-PR-007) tobulinimo

4.1. Patikros vietoje ir mokėjimų prašymų tikrinimas

Pastebėjimas

Pastebėjome, kad pagal galiojančią tvarką patikrų vietoje ir mokėjimų prašymų tikrinimo procesai nėra tiesiogiai susiję, t.y. mokėjimų prašymų tikrinimo rezultatai neturi tiesioginės įtakos patikrų vietoje procesui (pvz. apimtims, tikrinimo objektui) ir atvirkščiai.

Rizika

Tarpusavyje nesuderintos kontrolės priemonės gali turėti neigiamos įtakos viso kontrolės proceso efektyvumui.

Rekomendacija

Mūsų nuomone, kontrolės priemonių kompleksiskumas ir suderinamumas yra vieni iš kertinių veiksnių, užtikrinančių kontrolės proceso efektyvumą. Rekomenduojame Agentūrai susieti mokėjimo prašymų tikrinimo ir patikrų vietoje atlikimo procedūras bei siūlome apsvarstyti šiuos galimus praktinius sprendimus:

- papildyti patikrų vietoje atlikimo procedūrą nuostata, kad atsakingas darbuotojas prieš atlikdamas patikrą vietoje turi peržiūrėti mokėjimų prašymų tikrinimo rezultatus ir toms išlaidų kategorijoms, kuriose rasta klaidų, skirti didesnę dėmesį;
- papildyti rizikos vertinimo ir valdymo procedūroje pateikiamus, projektų įgyvendinimo riziką lemiančius, kriterijus dar vienu kriterijumi „patikrų vietoje rezultatai“.
- papildyti mokėjimo prašymų tikrinimo procedūrą nuostata, kad, jei patikrų vietoje atlikimo metu aptinkamos reikšmingos klaidos, o patikrintam projekto vykdytojui suteikta teisė teikti ne visus išlaidas pagrindžiančius dokumentus, tai projekto vadovas turi apsvarstyti poreikį tą teisę panaikinti.

5. Informacija lankstinukui parengti

Mūsų nuomone, lankstinuke, kurio tikslas informuoti projektų vykdytojus apie Agentūros mokėjimo prašymų tikrinimo, ne visų išlaidas pateisinančių dokumentų teikimo ir patikrų projekto įgyvendinimo vietoje atlikimo tvarkų pasikeitimą bei to naudą projektų vykdytojams galėtų būti pateikta ši informacija:

Informuojame, kad Paramos fondas Europos socialinio fondo agentūra (toliau- Agentūra), siekdama spartesnio lėšų įsisavinimo ir efektyvesnio projektų administravimo, atnaujino projektų vykdytojų deklaruojamų išlaidų tikrinimo procedūras.

Pagrindiniai tikrinimo procedūrų pakeitimai yra šie:

- Pagal taisykles vykdomų projektų mokėjimų prašymai gali būti tikrinami mažesnėmis apimtimis;
- Pagal taisykles vykdomų projektų išlaidas pateisinantys dokumentai gali būti tikrinami mažesnėmis apimtimis;
- Pagal taisykles vykdomų projektų patikros vietoje gali būti atliekamos rečiau.

Pakeitimų nauda projektų vykdytojams:

Projektų vykdytojų, kurių projektai vykdomi pagal taisykles (t.y. tinkamai įgyvendinamos veiklos, mokėjimo prašymuose nėra klaidų ir pan.):

- Mokėjimų prašymai tikrinami mažesnėmis apimtimis, todėl patikrinimas trunka trumpiau;
- Su mokėjimų prašymais teikiamų dokumentų apimtys yra mažesnės (galima neteikti išlaidas pateisinančių dokumentų kopijų);
- Patikros vietoje atliekamos rečiau.

Kaip užtikrinti atitikimą projektų vykdymą reglamentuojančioms taisyklėms ir gauti iš to apčiuopiamą naudą?

- Susipažinti su taisyklėmis ir reikalavimais;
- Paskirti projekto vykdymui pakankamus žmogiškuosius išteklius;
- Dalyvauti Agentūros vykdomuose mokymuose;
- Konsultuotis su Agentūros darbuotojais projekto vykdymo eigoje.